

**IRODALOM-
TUDOMÁNY
ÉS KRITIKA**
Tanulmányok

**HISTORIA LITTERARIA
A XVIII. SZÁZADBAN**

UNIVERSITAS KIADÓ
BUDAPEST

KNAPP ÉVA

HISTORIA LITTERARIA A XVIII. SZÁZADBAN

Az ELTE Egyetemi Könyvtárban rendezett kiállítás katalógusa
(2004. október 12.–december 23.)

I. A magyar irodalomtörténet-írás kialakulása

BURIUS JÁNOS, ID.: *Micae historico-chronologicae evangelico-Pannonicae* [...]. [Ab anno 1673 ad 1688 annum]. Ex authographo Posoniensi edidit Paulus Lichner.

Posonii 1864 Typ. Wigandianis.

XVII. századi kézirat alapján készült szövegkiadás.

Gb 503

SZENTIVÁNYI MÁRTON: *Curiosiora et selectiora variarum scientiarum Miscellanea. Decadis Tertiae Pars Prima. Tyrnaviae 1702 Typ. Acad. S. J.* 15–20.: *Continuatio Dissertationis Paralipomenonicae Memorabilium rerum in Hungaria. Catalogus X. Nomina et Cognomina Authorum et Scriptorum sub corona Hungariae, ordine Alphabetico.* – *Catalogus XI. Scriptorum e Societate Jesu sub Corona Hungariae.* – *Catalogus XII. Scriptorum Externorum, qui de rebus Hungariae aliquid scripserunt.* RMK II 504, 505

SZÖRÉNY SÁNDOR: *Propylaeum Bibliothecae almae, ac celeberrimae Universitatis Graecensis.*

Gracij [!] 1703 apud Haeredes Widmanstadij.

20.: Pázmány Péter

RMK III 616b

CZVITTINGER DÁVID: Specimen Hungariae Literatae, Virorum eruditione clarorum natione Hungarorum [...] accedit Bibliotheca scriptorum qui extant de rebus Hungaricis.
Francofurti – Lipsiae 1711 Typ. J. G. Kohlesii.
RMK III 634:1

ABRAHAM AEGIDIUS DOBNER: B[cati] Domini Christophori Lackneri J. U. Doctoris, et Consulis quondam civitatis Semproniensis, Vitae Curriculum.
Ratisbonae 1714 J. G. Hofmann.
Gc 4r 23

SZÖRÉNY SÁNDOR: Pannonia Docta. Seu Nova Series chronologica Virorum sub Corona Regni Hungariae, eruditione scriptisque ad posteris relictis illustrium memoriaeque dignorum. [...] ab anno Christi millesimo, ad annum usque 1717.
H. n. [1717?].
Coll. Kapr. B. Tom. XIV.

SZÖRÉNY SÁNDOR: Nova series archi-episcoporum Strigoniensium ab anno aerae Christianae Millesimo, ad annum Millesimum septingentesimum decimum septimum [...].
Tyrnaviae 1717 Typ. Acad. per F. Gall.
Gb 1699

(EMBER PÁL, DEBRECENI): Historia Ecclesiae Reformatae, in Hungaria et Transylvania [...]. [Ed.] Frid. Adolphus Lampe.
Trajecti ad Rhenum 1728 J. Poolsus.
Gb 4r 225:3

(SPANGÁR ANDRÁS: Magyarok Bibliotékája. Catalogus librorum maxima ex parte Hungaricae scriptorum, quos nunc a potiori Vetus Hung. Bibl. Nuncupamur.)
Coll. Kapr. B. Tom. XCIX. Nr. 33., 65–174. p.

PETHŐ GERGELY – SPANGÁR ANDRÁS: Magyar Krónika [...] a Magyarok Bibliotekájával, Az az: A Magyar, avagy a Magyar Sz. Korona alatt lévő Országokból származandó Íróktól szerzett, és irt könyveknek Laistromával [...].
Kassa 1738 Academiai bötükkal.
Gb 4r 302:2

BÉL MÁTYÁS GOTTFRIED: Dissertatio epistolica de litterarum apud Hungaros [...].
Vindobonae 1743 ny. n.
Gc 4r 1025

[ROTARIDES MIHÁLY]: Historiae Hungaricae Literariae antiqui medii atque recentioris aevi lineamenta [...] Studio ac sumtu H. M. Hungari.
Altonoviae – Servestae 1745
Gc 4r 185

JOHANN GEORG SCHWANDTNER: Scriptorum rerum Hungaricarum veteres, ac genuini [...] cum praefatione Matthiae Belii. Tom. I.
Vindobonae 1746 J. P. Kraus.
Gb 2r 58/1:4

DESERICZKY JÓZSEF INCE: De initiis ac majoribus Hungarorum commentaria. Tom. I.
Budae 1748 Veronica Nottensteinin.
A szerző Johann Philipp Binder által rézbe metszett portréja Horányi Elek versével.
Bb 2r 13

BOD PÉTER: A Szent Bibliának Historiája.
Szebenben 1748 Sárdi Sámuel.
130.: Negyedik könyv. A Magyar Bibliáról.
Aa 3016:2

Catalogus Scriptorum In Collegio Cassoviensi Soc[ietat]tis Jesu Ab Anno 1724.
H. n. [1750 körül?].
Coll. Kapr. B. Tom. LXXXVIII. 1–80. p.

Adversaria De Scriptoribus Soc[ieta]tis nostrae Ungaris.
H. n. [1750 körül?].
Coll. Kapr. B. Tom. LXXXIX. Nr. 1., 1–8. p.

RIBINY JÁNOS: Oratio de cultura linguae Hungaricae.
Sopronii 1751 Typ. J. J. Siess.
Fb 4r 154

BOD PÉTER: Hungarus Tymbaules, seu grata ac benedicta Hungarorum [...] fama [...] ex epitaphiis renovata memoria.
[Nagyenyed] 1764 [Kis Gy.].
Gb 280

SCHIER XYSTUS: Commentatio de primis Vindobonae typographis. Cum variis ad rem litterariam adnotationibus.
Vindobonae 1764 G. L. Schulz.
Gc 4r 151

BOD PÉTER: Magyar Athenas.
[Szeben] 1766 [Sárdi S.]
Rar. Hung. 53b

BOD PÉTER: Smirnai szent Polikárpus, avagy, [...] Erdélyi réformátus püspököknek historiájok.
[Nagyenyed] (1766) [Kis György?].
Rar. Hung 157

(SCHIER XYSTUS): Dissertatio de Regiae Budensis Bibliothecae Mathiae Corvini ortu, lapsu, interitu, et reliquiis Authore F. X. S. A.
Vindobonae [1766] Typ. Viduae G. L. Schulzii.
Gc 4r 29:2

BOD PÉTER: Erdélyi Féniks Tótfalúsi Kis Miklós Avagy Profes. Pápai P. Ferentznek [...] Tótfalusi Kis Miklós Emlékezetére írott versei [...] életére [...] tartozó szükséges és emlékezetes Dolgokkal bővitvén [...].
[Nagyenyed] 1767 [Kis György].
Gc 1260

WALLASZKY PÁL: Tentamen historiae litterarum sub rege gloriosissimo Matthia Corvino de Hunyadi in Hungaria.
Lipsiae 1769 Ex Officina Sommeria.
Gb 4r 67/ coll. 2.

SAJNOVICS JÁNOS: Demonstratio. Idioma Ungarorum et Lapponum idem esse. Regiae Scientiarum Societati Danicae praelecta, et typis excusa Hafniae anno MDCCLXX. Recusa
Tyrnaviae [1771] Typ. Coll. Acad. S. J.
5–6.: A Halotti Beszéd szövege Faludi Ferenc átírásában.
Rar. Hung. 4007

SCHIER XYSTUS: Memoria Academiae Istropolitanae seu Posoniensis, ejusque nonnullorum professorum ex documentis coaevis confecta a F. –
– eremita Augustiniano.
Viennae 1774 J. Kurzbök [!].
Gb 4r 183

WESZPRÉMI ISTVÁN: Succincta medicorum Hungariae et Transilvaniae biographia. Centuria prima.
Lipsiae 1774 Offic. Sommeria.
Gc 1929/1

HORÁNYI ELEK: Memoria Hungarorum et Provincialium scriptis editis notorum. Pars I.
Viennae 1775 A. Loew.
Címlap a szerző portréjával.
Gc 550:3/1

PRAY GYÖRGY: Specimen Hierarchiae Hungaricae [...]. Pars I.
Posonii – Cassoviae 1776 J. M. Landerer.
Gb 4r 116/1

HANER GYÖRGY JEREMIÁS: Scriptores rerum Hungaricarum et Transilvanicarum. [I].
Viennae 1777 J. Th. Trattner.
Gc 1007/I

PRAY GYÖRGY: Index rariorum librorum Bibliothecae Universitatis Regiae Budensis. Pars I.
Budae 1780 Typ. Regiae Univ.
Rar. Hung. 564/1

SIMONCHICH INCE: Dissertatio de ortu, et progressu litterarum in Hungaria [...].
Magno-Varadini 1784 I. J. Bálent.
Gc 440

IANI PANNONII [...] Poemata. Pars I. – Opusculorum pars altera.
(Ed. KOVÁSZNAI TÓTH SÁNDOR, TELEKI SÁMUEL; Praefatio TELEKI SÁMUEL).
Traiecti ad Rhenum 1784 B. Wild.
Hb 844

JOHANN SEIVERT: Nachrichten von Siebenbürgischen Gelehrten und ihren Schriften.
Pressburg 1785 im Weber und Korabinskischen Verlage.
Gc 869

WALLASZKY PÁL: Conspectus reipublicae litterariae in Hungaria ab initiis regni ad nostra usque tempora delineatus.
Posonii – Lipsiae 1785 A. Loewe.
Gc 1022

FALUDI FERENTZ költeményes maradványi. Egybe szedte [...] és szükséges oktatásokkal meg bővítve közre botsátotta [...] RÉVAI MIKLÓS. I. kötet.
Győr 1786 Streibig J.
7–18.: Révai Miklós: Faludi Ferentz élete 's munkái.
Rar. Hung. 238/1

KLEIN JÁNOS SÁMUEL: Nachrichten von den Lebensumständen und Schriften Evangelischer Prediger in allen Gemeinden des Königreichs Ungarn. I–II.
Leipzig – Ofen 1789 Verl. Diepold und Lindauer.
I. címlap Christoph Böhm portréjával.
II. címlap Christian Serpilius portréjával.
Gc 1006/1,2

DANIELIS CORNIDES [...] Bibliotheca Hungarica sive Catalogus Scriptorum [...] Typis publice editorum [...]. (Ed. Koppi Károly).
Pestini 1792.
Rar. Hung. 175

Bibliothecae SAMUELIS S. R. I. COM. TELEKI de Szék. Pars I.
Viennae 1796 Baumeister.
Teleki Sámuel portréjával.
Gc 1038:3/1

(BELNAY GYÖRGY ALAJOS): Historia Literarum bonarumque artium in Hungaria. E probatissimis scriptoribus synoptice deducta.
Viennae – Posonii – Cassoviae – Pestini (1799) A. Doll – A. Schwaiger – I. Lang – Weingand et Kilian.
107100

GEORG WERNHER (szerk.): Pannoniae luctus. Kiad. Weszprémi István.
Posonii ³1799 S. P. Weber.
Címlapelőzők Weszprémi István tiszteletére.
Gc 567

KATONA ISTVÁN: Historia Critica regum Hungariae stirpis Austriacae. Tom. XXII. Ordien XLI. Ab anno Christi MDCCXCII ad annum usque MDCCCI.
Budae 1802 Typ. Regiae Univ. Pestanae.
594.: Kalmár György.
Rar. Hung. 1/41

MILLER JAKAB FERDINÁND: Fragmenta veteris typographiae Magno-Varadinensis.
Pestini 1803 J. Eggenberger.
142839 (coll. 3.)

RÉVAI MIKLÓS: Antiquitates literaturae Hungaricae. Volumen I. quod complectitur duas allocutiones funebres, genuinae veteri pronuntiationi restitutas, et commentario grammatico illustratas.
Pestini 1803 Typ. M. Trattner.
Rar. Hung. 379

HORÁNYI ELEK: Scriptores Piarum Scholarum liberaliumque artium magistri [...]. I.
Budae 1808 Typ. Reg. Univ. Hung.
Gc 985:1

II. Irodalomelméleti és kritikai törekvések

LUCAS A S. EDMUNDUS (MOESCH LUKÁCS): Vita poetica per omnes aetatum gradus deducta, sive Poesis tota vitalis, docens, canens, et ludens.
Tyrnaviae 1698 Typ. Acad. per J. A. Friedl.
RMK II 367

AELIUS DONATUS: De octo partibus Orationis Methodus [...] per Leonhardum Culmannum Creylshejmensem [!] [...] Vocum in Ungaricum idioma versione aucta; et a plurimis mendis repurgatae.

Claudiopoli 1701 ny. n.

RMK I 394a

FRANCISCUS WAGNER: Dissertatio Philologica. De vera eruditione [...].

Tyrnaviae 1701 Typ. Acad. per J. A. Hörmann.

RMK II 491

JACOBUS GRETSER: Rudimenta Linguae Graecae, Ex Primo Libro Institutionum.

Tyrnaviae 1702 Typ. Acad. per J. A. Hörmann.

RMK II 495

PERESZLÉNYI PÁL: Grammatica Linguae Ungaricae.

Tyrnaviae 1702 Typ. Acad. per J. A. Hörmann.

RMK II 500

EMMANUEL ALVAREZ: Syllabus vocabularum, Grammaticae Emmanuelis Alvari [...] In vernaculas Hungaricam, et Slavonicam conversorum. Secundum Exemplar Viennense paucis mutatis, nonnullis etiam additis.

Tyrnaviae 1703 Typ. Acad. per J. A. Hörmann.

RMK I 413a

BUZINKAI MIHÁLY: Institutiones oratoriae, Ex optimis Authoribus collectae: Methodo accurata donatae; usibusque Paedagogij Patakiensis consecratae.

Leutschoviae 1703 Sophia Breweriana.

RMK II 512a

BUZINKAI MIHÁLY: Institutiones Rhetoricarum, Libri duo. Ex probatis quibusdam Authoribus, potiori es parte excerpti: Methodo nova illustri; ad usum Paedagogii Patachiensis accommodati.

Leutschoviae 1703 Sophia Breweriana.

RMK II 512b

JACOBUS MASENIUS (MASEN): Palaestra Oratoria Praeceptis, et Exemplis Veterum lectissimis instructa, Et nova methodo in Progymnasmata Eloquentiae atque exercitationes rhetorum [...] cum resolutione, et artificio Tullianarum Orationum adjuncto.

Coloniae Agrippinae 1706 J. Promper.

Ha 734

PÁPAI PÁRIZ FERENC: Dictionarium Latino-Hungaricum.

Leutschoviae 1708 S. Brewer.

Ad Lectorem

RMK I 436

JACOBUS MASENIUS (MASEN): Palaestra Styli Romani tertio nunc reserata [...] Adjecta denique Praecepta ad Dialogos, Epistolas et Historias scribendas, legendasque necessaria. [...] Editio novissima.

Coloniae Agrippinae 1710 Fr. Metternich.

Ha 1061

JACOBUS MASENIUS (MASEN): Ars nova argutiarum Eruditae et honestae recreationis, in duas Partes divisa.

Coloniae 1711 H. Rommerskirchen.

Díszcímnap az argutia meghatározó elemeivel

Hf 1723

JACOBUS MASENIUS (MASEN): Exercitationes oratoriae, quae generum diversorum Progymnasmata et Orationes, vario stylo, et differendi ratione complectuntur libri duobus, juxta leges in Palaestra Styli, et Oratoria praescriptas.

Coloniae Agrippinae 1712 W. Metternich.

Hf 933

JACOBUS MASENIUS (MASEN): Speculum Imaginum veritatis occultae, Exhibens symbola, emblemata, hieroglyphica, aenigmata, omni tam materiae, quam forma varietate; exemplis simul [...].

Coloniae Agrippinae 1714 J. Promper.

J 151

CYPRIANUS SOARIUS (SOAREZ): Cypriani Soarii [...] De Arte Rhetorica libri tres, ex Aristotele, Cicerone, et Quintiliano Praecipue deprompti. Quibus accessere Ludovici Carbonis Tabulae [...].
Tyrnaviae 1718 Typ. Acad. per F. Gall.
Ha 1271

[GYALOGI JÁNOS]: Opusculum orthographicum, De ratione recte, emendateque Scribendi, et Pronunciandi.
Claudiopoli 1719.
Ad 11215/[2]

MELIBOEUS [BÉL MÁTYÁS]: Der ungarische Sprach Meister oder Kurtze Anweisung zu der Edlen Ungarischen Sprache.
Preßburg 1729 J. P. Royer auf Kosten eines guten Freundes,
Hc 515

HELLMAYR ANTAL: Institutio Humanistica dictata Anno primo Repetitionis in Hungaria Szakolczae inchoatae, nempe 1734.
[Szakolca] 1734.
Ms. F 33

CHRISTOPHORUS CELLARIUS – BÉL MÁTYÁS: Christophori Cellarii Latinitatis probatae et exercitae Liber Memorialis [...] in usum scholarum patriae plurimis vocibus latinis etque interpretatione Hungarica et Bohemica locupletatus a Matthia Belio [...].
Leutschoviae 1735 J. Brever.
Címlapelőzők a tanulás allegóriájával.
Ha 1213

[DEMÉNYI LÁSZLÓ (Ladislaus Damiani a Sancto Nicolao)] – [FIALA JAKAB (Jacobus a S. Felice): Ars orandi cum Szegedidos libris quatuor [...].
Budaë (1735) J. G. Nottenstein.
Ha 1578

FRANCISCUS POMEY: Novissimus candidatus rhetoricae.
Tyrnaviae 1735 Typ. Acad. per L. Berger.
05451

CYPRIANUS SOARIUS (Soarez): Cypriani Soarii [...] De Arte Rhetorica libri tres, ex Aristotele, Cicerone, et Quintiliano Praecipue deprompti. Quibus accessere Ludovici Carbonis Tabulae [...].
Claudiopoli 1735 Typ. Acad. per S. Th. Weichenberg.
Ha 1130

[WAGNER FERENC]: Instructio privata, seu Typus cursus annui, pro ex humanioribus classibus in usum magistrorum Societatis Jesu editus.
Tyrnaviae 1735 Typ. Acad. per L. Berger.
Fc 35

MARTINUS DU CYGNE: Ars rhetorica. – Fons eloquentiae studiosae juventuti patens sive explanatio rhetoricae [!] accommodata candidatis rhetoricae; cui adjicitur analysis rhetorica omnium orationum M. T. Ciceronis [...].
Coloniae Agrippinae 1738 Viduae Christiani Simonis.
Ha 824

Commentariorum in Litteras Humaniores.
H. n. [1740 körül].
Ms. F 37

Commentarii in Litteras Humaniores.
H. n. [1740 körül].
Ms. F 38

DEMÉNYI LÁSZLÓ (LADISLAUS DAMIANI A SANCTO NICOLAO): Orationes in variis Hungariae Gymnasii habitae.
Tyrnaviae 1742 Typ. Acad.
De neglectu Literarum Humaniorum, Oratio VIII.
02961

GABRIEL FRANCISCUS LE JAY: Ars Rhetorica ad Tullianam rationem exacta, in qua praecepta et exempla complectuntur, quae ad Oratoriam facultatem pertinent.
Venetiis 1748 Ex Typographia Balleoniana.
Ha 640

CSETE ISTVÁN – GYALOGI JÁNOS: Per Hungariam, et Transylvaniam habiti ad populum Sacri Sermones. Opus Dominicale.

Claudiopoli 1750 Typ. Acad. S. J.

11–38.: [Gyalogi János]: Per inclytam R. H. Coronam, ad novos Divini Verbi praedicatores, De Eloquentia Sacra, Ex Verbo Dei docendo, delectando, movendo [...].

Ae 2r 88

GABRIEL FRANCISCUS LE JAY: Bibliotheca Rhetorum praecepta et exempla complectens, quae ad oratoriam facultatem pertinent, discipulis pariter ac magistris perutilis.

Claudiopoli 1751 Typ. Acad. Soc. Jesu.

01468

MARTINUS DU CYGNE: Fons eloquentiae studiosae juventuti patens: sive Explanatio Rhetoricae [...].

Viennae Austriae 1753 J. Th. Trattner.

Ha 868

CYPRIANUS SOARIUS (SOAREZ): Cypriani Soarii [...] Artis Rhetoricae libri III.

Cassoviae 1752 Typ. Acad. Soc. Jesu.

Ha 733

KAPRINAI ISTVÁN: Institutio eloquentiae sacrae generatim. [...] 1757. Tom. I.

Cassoviae 1758 Typ. Universitatis Cassov. Soc. Jesu.

Kisdi Benedek, a kassai egyetem alapítójának portréjával.

Rar. Hung. 444/1

[KAPRINAI ISTVÁN?]: A magyar nyelvnek helyes írása és kimondása felől kettős tanúság avagy Ortográfia a Nemzeti Oskolák számára.

H. n. [1780 körül?].

Cenzúrai példány.

Ms. H 73

[KAPRINAI ISTVÁN?]: Elegantiores quidam Lingua Ungarica loquendi modi.

H. n. [1780 körül?].

Ms. H 74

KAPRINAI ISTVÁN: Grammatica Hungarica idiomate Germanico conscripta.

H. n. [1780 körül?].

Ms. H 75

GABRIEL FRANCISCUS LE JAY: Bibliotheca Rhetorum. Praecepta, et exempla complectens, quae ad oratoriam facultatem pertinent. Discipulis pariter ac magistris perutilis.

Tyrnaviae 1767 Typ. Coll. Acad. Soc. Jesu.

01455

LOSONTZY HÁNYOKI ISTVÁN: Artis poeticae subsidium.

Posonii 1769 J. M. Landerer.

00886

SZERDAHELY GYÖRGY: Aesthetica sive Doctrina Boni Gustus ex Philosophia Pulcri deducta. Pars I–II.

(Budae 1778).

Ms. F 20

SZERDAHELY GYÖRGY: Aesthetica sive Doctrina boni gustus ex philosophia pulcri deducta in scientias, et artes amoeniores. Pars I–II.

Budae 1778 Typ. Regiae Universitatis.

119908

Tentamen publicum hodiernis Rei Literariae per Regnum Hungariae et provincias eidem adnexas Rationibus adcommodatum quod in gymnasio maiori Nitriensi apud Scholas Pias Humanitatis in primum annum studiosi subiverunt mense Aprili M D LXX VIII.

Posonii (1778) F. A Patzko.

120456

Tentamen publicum hodiernis Rei Literariae per Regnum Hungariae et provincias eidem adnexas Rationibus adcommodatum quod in gymnasio maiori Nitriensi apud Scholas Pias Humanitatis in primum annum studiosi subiverunt mense Septembri MDLXXXVIII.

Posonii (1778) F. A Patzko.

120457

Tentamen publicum hodiernis Rei Literariae per Regnum Hungariae et provincias eidem adnexas Rationibus adcommodatum quod in gymnasio maiori Nitriensi apud Scholas Pias Humanitatis in annum secundum studiosi subiverunt mense Septembri MDLXXVIII.

Posonii (1778) F. A Patzko.
120458

FARKAS JÁNOS, farkasfalvi és újfalusi: Gründliche und neuverbesserte ungarische Grammatik, oder ausführliche Unterweisung [...].

Wien 1779 J. Gerold.

Hc 112

[RÉVAI MIKLÓS]: A magyar nyelv tanításnak két részei. Az igaz kimondás, és az igaz írás a nemzeti iskolákra alkalmaztatva.

Budán 1779 Kir. Akadémiai bet.

Fc 1304/coll. 2

[RÉVAI MIKLÓS]: A magyar nyelvnek helyes írása és ki-mondása-felől kettős tanuság avagy Ortográfia.

Budán 1780 Kir. Univ. Bet.

Rar. Hung. 285

Magyar Grammatica vagy-is Haza nyelvnek gyükeres meg-tanulására való intézet [...].

Budán 1781 Királyi Universitas bet.

Hc 8130

SZERDAHELYI GYÖRGY ALAJOS: Ars Poetica generalis ad aestheticam seu doctrinam Boni Gustus conformata.

Budae 1783 Typ. Regiae Universitatis.

Fb 41

SZERDAHELYI GYÖRGY ALAJOS: Poesis narrativa ad aestheticam seu doctrinam Boni Gustus conformata.

Budae 1784 Typ. Regiae Universitatis.

Fb 42

SZERDAHELYI GYÖRGY ALAJOS: Poesis dramatica ad aestheticam seu doctrinam Boni Gustus conformata.

Budae 1784 Typ. Regiae Universitatis.

Fb 40

ROSENBACHER FERENC: Kisdedekhez alkalmaztatott magyar grammatika. – Parvulis accomodata Hungarica grammatica.

Besztertze-Bányán 1792 Tumler J. J.

117887

SZENTHE PÁL: Magyar iskola az az: I. Magyar grammatika [...] II. Magyar oratoria. III. Magyar Poésis [...].

Pesten 1792 Trattner M.

148635

BÖJTHI ANTAL: A nemes magyar nyelv írásának és szólásának Tudománya, mely a józan okosságnak, a Nyelv tulajdonságainak, s az Erdélyi jobb élésben lévő Magyarságnak törvényei szerint íratott 1790.

Maros-Vásárhelyt 1794.

7.: Az I. rész kezdete

Rar. Hung. 360

SZERDAHELYI GYÖRGY – SZÉP JÁNOS: Aesthetika avagy a jó ízlésnek a szépség Filozófiájából fejtegetett tudománya.

Budán 1794 Landerer K.

Fb 353

Magyar Grammatika, mellyet készített Debreczenben egy Magyar Társaság.

Bétsben 1795 A Magyar Hírmondó íróinak költségével Alberti betűivel.

Hc 1223:2

CYPRIANUS SOARIUS (SOAREZ): Cypriani Soarii [...] Artis Rhethoricae [...] libri tres in Tabulas redacti [...] pro scholis humanitatis.

Budae 1798 Typ. Regiae Universitatis.

Ha 1085

III. Az elkülönülő irodalomtudomány és a közönség

REVICZKY KÁROLY IMRE (ford.): Specimen poeseos Persicae.
Vindobonae 1771 E Typ. Kaliwodiano.
Hc 1702

[BESSENYEI GYÖRGY]: Ágis trágédiája, öt játékban, versekben.
Bétsben 1772 Kaliwoda L.
7.: Túdósítás.
Rar. Hung. 625

BESSENYEI GYÖRGY: Anyai oktatás.
Bétsben 1777.
A2v–A3r: Túdósítás.
Rar. Hung. 144

BESSENYEI GYÖRGY: A magyar néző.
[Bécs 1779]
Túdósítás [!].
Rar. Hung. 143

SALOMON GESSNER – KAZINCZY FERENC (ford.): Geszner' Idylliumi.
Kassán 1788 Landerer M.
Címlap hátoldala Kazinczy Révai Miklósnak szóló autográf ajándékozó
bejegyzésével.
Rar. Hung. 492

SZERDAHÉLY GYÖRGY ALAJOS: Silva Parnassi Pannonii.
Vindobonae 1788 M. A. Schmidt.
Hf 536

Magyar Museum.
Kassa 1788–1789 Ellinger J.
I. 2. negyed, 88–89.: A Bessenyei György Társaság egyik tagjának *Ba-
rátságos levele*.
P 20124

Magyar Museum.
Kassa 1788–1789 Ellinger J.
II. 3. negyed, 263.: Batsányi János jelentése Ányos Pál műveinek kiadási
tervéről.
P 20124

Magyar Museum.
Kassa 1788–1789 Ellinger J.
II. utolsó negyed, 422–428.: Wespzprémi István: Túdósítás a leg-régibb
magyar grammatikáról.
P 20124

Magyar Museum.
Pesten 1789 Trattner M.
Második negyed, 106–133.: Batsányi János: Bessenyei Györgyről, és an-
nak munkajiról.
P 20124

BESSENYEI GYÖRGY: Egy Magyar Társaság iránt való jámbor szándék.
(kiad. Révai Miklós).
Bétsben 1790 Hummel J. D.
Gc 4022:2

[RÉVAI MIKLÓS]: Planum erigendae eruditae Societatis Hungaricae alte-
rum elaboratus. – Candidati erigendae eruditae Societatis Hungaricae, et
Ratio facti in ea promovenda progressus.
Viennae – Jaurini 1790–1791 Typ. J. D. Hummel – Typ. J. Streibig.
Rar. Hung. 55–56 [Egybenyomtatva, folyamatos lapszámozással]

(ARANKA GYÖRGY): Erdélyi Magyar Nyelv-mivelő Társaság. – A Ma-
gyar Nyelv Mivelő Társaságról újabb elmélkedés.
(Kolozsvár 1791) ny. n.
Gc 1254

(GÁTI ISTVÁN – VEDRES ISTVÁN): A magyar nyelvnek a magyar hazában
való szükséges voltát tárgyzó hazafiúi elmélkedések.
Bétsben 1790 Hummel Dávid.
Rar. Hung. 21

CSEREI JÓZSEF, nagyajtai: A folyó és versbéli magyar beszédnek válogatott példái [...].

Szeben 1790 Hochmeister M.
130685

VÁLYI ANDRÁS: A magyar nyelvnek hathatóságáról mondott beszéd.

Pesten 1791 Landerer M.

Rar. Hung. 396

BARCZAFALVI SZABÓ DÁVID: A tudományok magyarul.

Pozsony 1792 Wéber S. P.

Fa 724

MOLNÁR JÁNOSnak [...] magyar és deák könyvei.

Győr 1792 Streibig J.

I 12/coll. 10.

Magyar Hírmondó. Első szakasz.

Bétsben 1792 Hummel J. D.

A Szathmári Pap Mihály tiszteletére készített érem rézmetszetes ábrázolása, a január 20-i számhoz mellékelve.

P 20822/1792/1

Magyar Hírmondó. Harmadik szakasz.

Bétsben 1793 Hummel J. D.

Részlet az 1793. május 24-i számból (737. p.): [Jelentés és kritika] Budáról [a *Pikkó Hertzeg* c. darab május 13-i előadásáról].

P 20822/1793/1

ENDRÓDY JÁNOS: A magyar játék-színnek története.

In: A magyar játék-szín. Első esztendő. Első kötet. Pest 1792 Trattner M. IX – LXXVIII.

P 4364

WILLIAM DERHAM – SEGESVÁRI ISTVÁN (ford.): Physico-theologia [...].

Béts 1793 Trattner T.

[III]–XLIII.: Segesvári István ajánlása Teleki Józsefhez a magyar irodalom történetének vázlatával a kezdetektől 1792-ig.

129373

GYÖNGYÖSI ISTVÁNNak költeményes maradványi. I. darab. Kiad. DUGONICS ANDRÁS.

Posonyban – Pesten 1796 Landerer M.

Hd 638/1

Magyar Hírmondó. Kilentzedik szakasz.

Bétsben 1796 Hummel J. D.

Címlap Gvadányi József portréjával.

P 20822/1796/1

ÁNYOS PÁL munkái. (Kiad. BATSÁNYI JÁNOS. A Kiadónak előbeszédgyé[vel], Ányos életé[vel és a kiadó jegyzeteivel]).

Bétsben 1798 Özv. Alberti Ignátné betűjével.

(Magyar Minerva, 1. kötet)

Rar. Hung 51.

SÁNDOR ISTVÁN: Egynehány régi Magyar Könyvnek Esmértetése.

In: Sokféle. Ötödik darab. Győr 1798 Streibig J. Nr. 115., 134–195. p.

P 1025/5,6.

SÁNDOR ISTVÁN: A régi s mostani Magyar Énekről és Tántzról.

In: Sokféle. Hetedik darab. Győr 1801 Streibig J. 66–74. p.

P 1025/7,8

SÁNDOR ISTVÁN: G. Gvadányinak Verses Munkái.

In: Sokféle. Tizedik darab. Bétsben 1808 Pichler A. 79. p.

P 1025/9,10

SÁNDOR ISTVÁN: Magyar Könyvesház, avagy a magyar könyveknek ki-nyomtatások ideje szerint való rövid említésök.

Győr 1803 Streibig József.

Rar. Hung. 193

(JOHANN JOACHIM ESCHENBURG): Encyclopaedia philologiae Graecorum et Romanorum. In usum studiosae literarum juventutis.

Posonii 1803 S. P. Weber.

03446

(JOHANN JOACHIM ESCHENBURG): Kollektaneen zur Literatur. I. Theil.

Wien 1804 A. Pichler.

Gc 1384/1

SZIRMAY ANTAL: Hungaria in parabolis, sive commentarii in adagia, et dicteria Hungarorum [...] Edidit MARTINUS GEORG. KOVACHICH [...] ad Iosephum Benedictum Kondé de Pókatelek.

Budae 1804 Typ. Reg Univ. Pestanae.

Címlap Pókateleki Kondé József Benedek portréjával.

109102

Gb 634

ARANKA GYÖRGY apro munkáji. I. darab.

Mvásárhelyen 1805 Ref. Koll. Betűivel.

Ga 3910

PÁPAY SÁMUEL: A Magyar Literatura esmérete. Első kötet, I–II. rész.

Veszprém 1808 Számmer Klára.

(Magyar Minerva, 4. kötet)

Hd 1200/4:3

RUMY KÁROLY: Miért nincsen még Kézikönyvünk a magyar literatúráról, ha Pápay Sámuelét kivesszük?

In: Hasznos Mulatságok 1834, I. félév, 20. szám. 225–228. p.

P 5022/1834

BRETZ ANNAMÁRIA–CSÖRSZ RUMEN ISTVÁN–HEGEDŰS BÉLA

IRODALOMTÖRTÉNET-ÍRÁS

MAGYARORSZÁGON A XVIII. SZÁZADBAN

Válogatott bibliográfia

Előzetes megjegyzések

A bibliográfia fő célja, hogy feltárja a magyarországi irodalomtörténet-írás XVIII. századi előzményeinek forrásait és az ezekre vonatkozó szakirodalmat, s előkészítse a téma monografikus feldolgozását. Gyűjtőköre az irodalomtörténeti hagyomány tudatos feltárásával, gyűjtésével, kiadásával, feldolgozásával és értelmezésével kapcsolatos kéziratok, nyomtatott források és az ezekre vonatkozó szakirodalom. Időben körülbelül a Burius testvérek működésétől Pápay Sámuel munkájának megjelenéséig terjedő időszakot öleli fel. Ismeretes, hogy a XVIII. század nagyobbik részében a múlt irodalmi igénnyel megfogalmazott emlékeivel foglalkozó személyek és intézmények tevékenységi köre tágabb az irodalomtudomány mai fogalmánál, a bibliográfiai számbavétel első szakaszában azonban célszerűnek látszott szűkíteni az anyaggyűjtést. A fenti célkitűzésből következően a bibliográfia nem tartalmazza az irodalomelméleti és kritikai törekvések, az irodalomtörténet és -elmélet, a kritika, az irodalmi gyakorlat és a közönség kapcsolatrendszerének az adott időszakra vonatkozó forrásanyagát és szakirodalmát. Az érintkezéstudományterületekről (nyelvtudomány, egyháztörténet, történettudomány, könyvtartudomány stb.) csak azt közli, ami nélkülözhetetlen az irodalomtörténet-írás kialakulásának nyomon követéséhez. Ugyanezen megfontolásból nem vettük fel a bibliográfiába a történeti forrásművek XVIII. századi kiadásainak nagy részét és a kor műgyűjtésére vonatkozó szakirodalmat.

Az adatgyűjtésben a minőség szempontjait részesítettük előnyben. A válogatás különböző szerzői szándékkal íródott, egymástól jelentősen